

Η αγία ευθύνη

/ Editorial

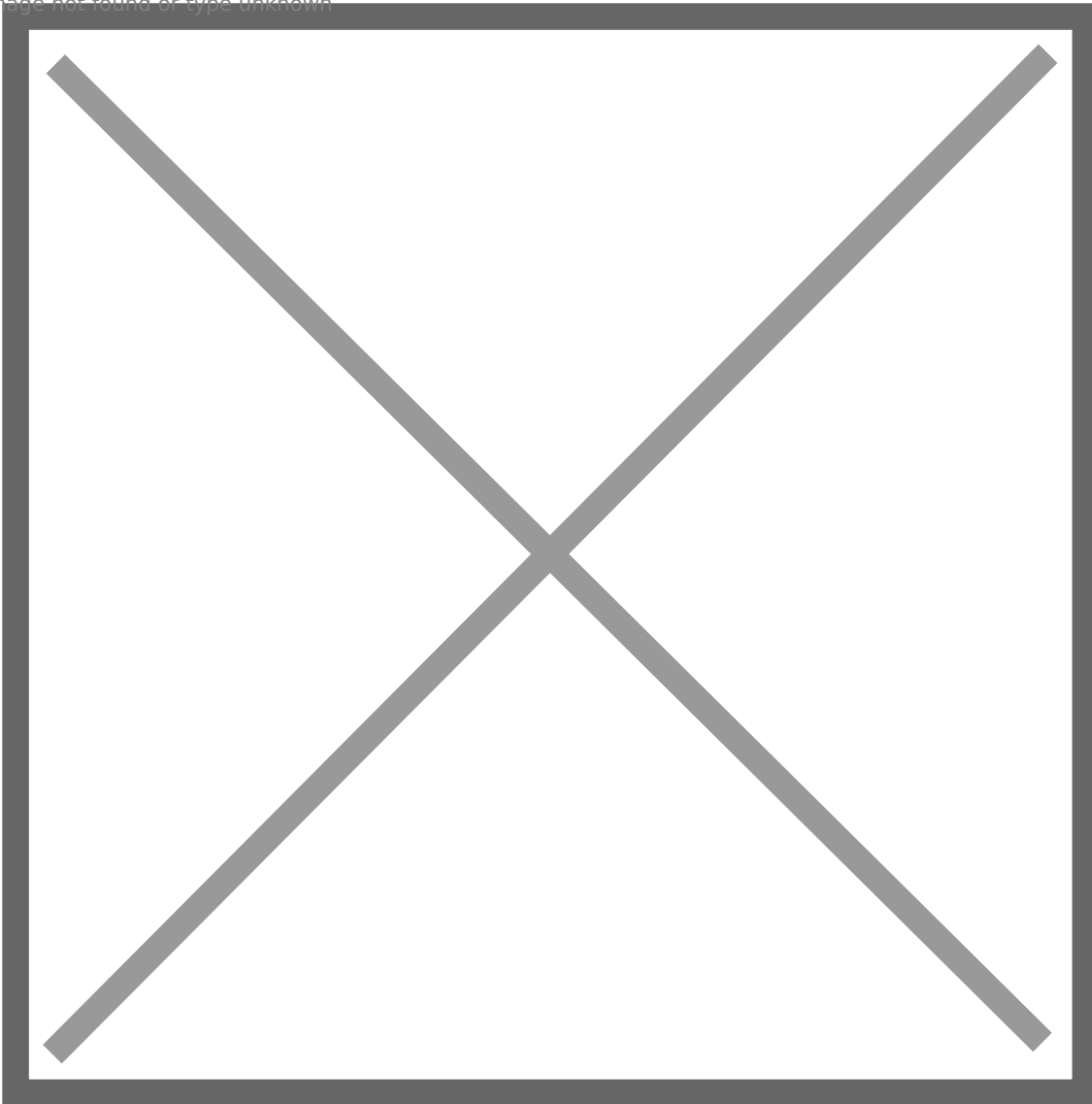
Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

Είμαστε πλέον πολλοί. Πάρα πολλοί. Για να το συνειδητοποιήσουμε, αρκεί να παρακολουθήσουμε ένα ντοκιμαντέρ για μια μεγαλούπολη με τους τεράστιους ουρανοξύστες και τους φαρδείς δρόμους, όπου εκατομμύρια αυτοκίνητα πηγαινοέρχονται. Αρκεί και να βρεθούμε σε ένα μπαλκόνι στα ψηλά της Αθήνας και να ατενίσουμε τα χιλιάδες φώτα μιας πόλης, όπου κάθε στιγμή εκτυλίσσονται άπειρες ιστορίες και οι άνθρωποι βιώνουν χιλίων δυο λογίων προβλήματα, με τον καθένα απ' αυτούς να είναι βέβαιος πως το δικό τους είναι το σημαντικότερο στο ηλιακό σύστημα.

Είμαστε λίγοι, ελάχιστοι. Για να το συνειδητοποιήσουμε, αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στον ουρανό μιας ασέληνης νύχτας, όπου η φωτορύπανση δεν έχει εξαφανίσει τα αμέτρητα άστρα. Ασύλληπτες αποστάσεις, δισεκατομμύρια άστρων, μεγέθη αδιανόητα. Δυνάμεις επί δυνάμεων να κινούν περιστροφικά τρισεκατομμύρια τόνους ύλης, σε τροχιές πανάρχαιες και ακτίνα εκατομμυρίων χιλιομέτρων.

Image not found or type unknown

Είμαστε προσωρινοί, περαστικοί, κυριολεκτικά εφήμεροι. Ο χρόνος και οι νόμοι του βρίσκονται σαφώς έξω από τις νοητικές μας δυνατότητες. Η διάρκεια τής ύπαρξής μας, «μισό φτάρνισμα του σύμπαντος», κατά ένα σύγχρονο στοχαστή, «μια πομφόλυξ επί των κυμάτων», κατά έναν μεγάλο νεοέλληνα συγγραφέα.

Πέραν όλων αυτών, στα δικά μας, τα σχετικά μεγέθη της ζωής μας, βιώνουμε την ολοένα και περισσότερη εκμηδένιση, μέσω της συνειδητοποίησης, πως όλα τα ζωτικά μεγέθη της ύπαρξής μας, όλες οι ζωτικές προϋποθέσεις συνέχισης της ίδιας μας της ζωής, παίρνονται ερήμην μας σε κλειστά γραφεία κέντρων αποφάσεων, σε άδηλες συνεδριάσεις, που τα μέλη της κρατούν ντοσιέ αριθμών, χιλιάδων αριθμών, πίσω από τους οποίους κρύβονται άνθρωποι με ονοματεπώνυμο, καημούς και αγωνίες, άνθρωποι ανύπαρκτοι και αναλώσιμοι για τους ιθύνοντες νόες, χρήσιμοι όσο καταναλώνουν, γραφικοί όταν και όσο αντιδρούν, γελοίοι στην πεποίθησή τους πως ξέρουν, πως ελέγχουν, πως συμμετέχουν. «Κωμωδία», είπε ο

κωμικός Τζιμ Κάρεϋ είναι μια Τάνια που ο πρωταγωνιστής νομίζει πως έχει τον έλεγχο. Μάταια!». Κι εμείς, στην κωμωδία αυτή, κομπάρσοι τρίτης διαλογής, προορισμένοι να καταναλώσουμε την κολακεία τους πως κάνουμε καριέρα πρωταγωνιστή.

Και σαν επιστέγασμα όλων, ο ίδιος ο εαυτός, το τελευταίο αποκούμπι μιας στοιχειώδους αυτοσυνειδησίας, η έσχατη ελπίδα, πως τουλάχιστον το «εγώ» είμαι εγώ, να βρίσκεται βουτηγμένος σε ορμές ανεξέλεγκτες, πάθη βδελυρά μια συγχρόνως απίστευτα μαγνητικά, σε αντιδράσεις εκτός ελέγχου, σε αποφάσεις που η ύπαρξη δεν μπορεί αν υποστηρίξει, σε οράματα, που οι δυνάμεις της διάλυσης, σωματικές και ψυχικές τις βάζουν σε άλμπουμ φωτογραφιών για νοσταλγικές αναδρομές, όταν τα πάντα έχουν χαθεί.

Πώς να διεκδικήσει, στον πολλαπλό αυτό μύλο της ασημαντότητας, θέση και επιβίωση η προσωπική ευθύνη; Γιατί, από όλον αυτό τον ορυμαγδό να μην διεκδικήσουμε τουλάχιστον την γαλήνη τη αθωότητας; Ποιος σοβαρός και δίκαιος κριτής μπορεί να ζητήσει ευθύνη από ένα όν βυθισμένο στην αδυναμία, την τυχαιότητα, τις καταβολές, την ανατροφή και τον γενετικό του κώδικα;

Και τότε αρκεί μια φωτογραφία αποτεφρωμένων τροπικών δασών ή ενός παρθένου δάσους στην Εύβοια, αρκεί η απεικόνιση μιας οποιασδήποτε οικολογικής τραγωδίας, για να συνειδητοποιήσει κανείς την απίστευτη δυνατότητα ενός και μόνου ανθρώπου για καταστροφή. Πού βρέθηκε αυτός ο νόμος, ποιος θέσπισε τέτοιους αλγόριθμους, ώστε ένα χέρι, ένα μόνο ανθρώπινο χέρι, με λίγα γραμμάρια εύφλεκτου υγρού και μια σπίθα να μπορεί να οδηγήσει στην απόγνωση εκατομμύρια δέντρα, εκατομμύρια ζώα, εκατομμύρια ανθρώπους; Αυτή λοιπόν είναι η μοίρα μας; να βρισκόμαστε εκμηδενισμένοι από δυνάμεις και μεγέθη και συνάμα έκθετοι στην καταστροφική μανία, την εύκολη, την φυγόδικη, την αδίστακτη αυτού του ενός!

Αυτή η καταστροφική ευθύνη, η ασύλληπτη από τον νου, ασύλληπτη και από τον ανίσχυρο ανθρώπινο νόμο, είναι μαζί η καταστροφή και η ελπίδα μας, είναι η άλλη όψη της αγιότητάς της. Γιατί αυτή, έστω και διά της αντεστραμμένης οδού, αναδεικνύει την δυνατότητα και το μεγαλείο της προσωπικής ευθύνης για ευεργεσία και οικοδομή.

Αν ένας μπορεί και καταστρέφει τόσο πολύ, τόσο ολοκληρωτικά, τόσο καταλυτικά, ένας μπορεί, τόσο πολύ, τόσο ολοκληρωτικά, τόσο καταλυτικά και να σώσει.

Αφού λοιπόν συμφιλιωθήκαμε με την ανημποριά μας, αφού θρηνήσαμε την αδυναμία μας, αφού αφεθήκαμε στη ροή, αφού παραδοθήκαμε στο «φέρων», αφού αδιαφορήσαμε για το διακριτικό χτύπημα της συνείδησης που χρόνια μας παρακαλεί και μας ψιθυρίζει «κάνε κάτι», ο παραλογισμός τού ενός χτυπά βάνουσα την πόρτα και τραβάει από το πέτο την μικρή, ίσως την ασήμαντη, αλλά μαζί και καθοριστική πνοή ζωής, που μας έφερε στην ύπαρξη και την καλεί ουρλιάζοντας να αναλάβει τον ρόλο και την ευθύνη που της αναλογεί.

Είναι ασύλληπτα μικρή η βιωτή και δεν προλαβαίνουμε την αυτολύπηση. Κάθε μέρα μάς περιμένει και μια μικρή μάχη με τις δυνάμεις της αυτοεξουθένωσης. Κάθε στιγμή στέκει επιτακτική η επιλογή, ή να συνταχτώ στον αγώνα της ζωής που ζητά να καταστήσει τα ρουθούνια της έξω απ' το νερό, ή να γίνω ο φτηνός κόλακας και το τσιράκι των δυνάμεων του χάους, που πολλά δε σου ζητούν, μόνο να κυτάω τη δουλίτσα μου και να συμβιβαστώ με την παντοδυναμία τους.

Αν οι δυνάμεις αυτές σου χτυπήσουν την πόρτα και σου ζητήσουν την υπογραφή της αδράνειάς σου για τα αίσχη τους, χαμογελώντας χαιρέκακα για την

ασημαντότητά σου, δείξτους τον ασήμαντο δάσκαλο που αλλάζει τις ζωές των μαθητών τους, δείξτους τον ασήμαντο υπάλληλο του σουπερ μάρκετ που γέμισε με ευγένεια τους διάδρομους της κατήφειας, δείξτους τον ασήμαντο δημοτικό υπάλληλο, που με το χέρι τους πήρε και το τελευταίο άδειο μπουκάλι, που δεν χώρεσε ο κάδος, δείξτους τον ασήμαντο μικροεπιχειρηματία που κι αν ο νόμος κάλυπτε την απληστία του, αυτός είπε ένα «έ, όχι» και ζημιώθηκε κάτι χιλιάδες ευρώ για να κοιμηθεί καλύτερα το βράδυ και να μην ντραπεί τα παιδιά του στο κυριακάτικο τραπέζι -όπου και όταν στρώνεται πια κυριακάτικο τραπέζι.

Κι αν δεν πειστεί, δείξτου τον εαυτό σου και πέστου πως ξέρεις τα όριά σου, ξέρεις τη διάρκειά σου, ξέρεις πως το φως των βραδυνών άστρων σε γυρίζει χιλιάδες χρόνια πίσω γιατί τώρα έφτασε στη γη, αλλά, πέστους, «εγώ, πριν κλείσω τα μάτια μου, θα φωνάξω στη ζωή, πως κι αν καήκαν στη πατρίδα μου χίλια δέντρα, εγώ φύτεψα χίλιους έναν σπόρους και πως την ήττα δεν την αποδέχτηκα και την ψυχή μου έκανα πεδίο μάχης, μη γίνει κι αυτή κομμάτι του σκότους. Κι ας είχα τα προσόντα να ενταχτώ στη συμμορία, κι ας είχα προτάσεις. Πάλεψα, μάτωσα, έπεσα, σηκώθηκα, ξανάπεσα, ξανασηκώθηκα, αλλά το χρώμα ξαπλωμένο ολόκληρο δεν με ένιωσε ποτέ. Κι όταν ξανανοίξω τα μάτια μου και δω το κέντημα της μεγάλης αλήθειας απ' τη σωστή του μεριά, θα ψάξω να βρω στον άπειρο καμβά της Ομορφιάς, τη δική μου μισή κλωστήτσα, που αν δεν την είχα βάλει, κάτι ελάχιστο, κάτι ασήμαντο, κάτι απαρατήρητο, αλλά κάτι..κάτι θα έλειπε. Και αυτό το «κάτι» είναι δικό μου και κανείς δεν μπορεί αν μου το αρνηθεί»._

<https://bit.ly/3yiNZd1>